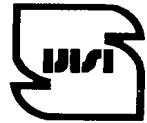

ISIRI

13490

1st. Edition

استاندارد ملی ایران

۱۳۴۹۰

چاپ اول

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

محافظه‌های شخصی چشم – فیلترها و
محافظه‌های چشم در برابر تابش لیزر

**Personal eye-protectors – Filters and eye-
protectors against laser radiation**

ICS:13.340.20

بهنام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مركب از کارشناسان مؤسسه^{*} صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسائل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاه، کالیبراسیون (واسنجی) وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

1- International organization for Standardization

2 - International Electro technical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrologie Legal)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« محافظه‌ای شخصی چشم - فیلترها و محافظه‌ای چشم در برابر تابش لیزر»

سمت و/یا نمایندگی

رئیس

هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات،
دانشکده مهندسی پزشکی

محمد رضازاده، ایمان
(دکترای تخصصی مهندسی پزشکی)

دبیران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

اهرقی، زهرا
(فوق لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس

حق‌شنو، مرجان
(لیسانس مهندسی پزشکی)

اعضا (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

هیئت علمی پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد
دانشگاهی شهید بهشتی

پارسا فر، ناهید
(فوق لیسانس فیزیک)

هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات،
دانشکده مهندسی پزشکی

پروانه، سامان
(دکترای تخصصی مهندسی پزشکی)

کارشناس

جوادی متقی، نرجس
(فوق لیسانس فیزیک)

مدیر آزمایشگاه اپتیک جهاد دانشگاهی صنعتی شریف

عجمی، عاطفه
(فوق لیسانس مهندسی سیستم های اقتصادی اجتماعی)

هیئت علمی پژوهشکده علوم پایه کاربردی جهاد
دانشگاهی شهید بهشتی

غفوری، وحید
(فوق لیسانس فیزیک)

پیش‌گفتار

استاندارد " محافظه‌های شخصی چشم - فیلترها و محافظه‌های چشم در برابر تابش لیزر " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تهیه و تدوین شده و در سیصدمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۹ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO 6161:1981, Personal eye-protectors – Filters and eye-protectors against laser radiation

محافظه‌های شخصی چشم – فیلترها و محافظه‌های چشم در برابر تابش لیزر

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین الزاماتی برای نمایش فیلترها و محافظه‌های چشم در برابر تابش لیزر در ناحیه طیفی $\mu\text{m}/2$ تا $1000 \mu\text{m}$ می‌باشد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی محسوب می‌شود.

درصورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است.

۱-۲ استاندارد ملی ایران ۱۳۸۹: سال ۱۲۸۶۵، محافظه‌های شخصی چشم – روش‌های آزمون غیر اپتیکی

۲-۲ استاندارد ملی ایران ۱۳۸۹: سال ۱۲۸۶۶، محافظه‌های شخصی چشم – روش‌های آزمون اپتیکی

2-3 ISO 4849, Personal eye-protectors - Specifications

۳ ملاحظات اصلی

در یک سیستم لیزری، نور از طریق انتشار تحریک شده که یک پرتو موازی از تابش الکترومغناطیسی مربوط به یک یا چند طول موج مشخص با سیستم لیزری تولید می‌کند، تقویت می‌گردد. مشخصه این تابش شدت تابش زیاد و واگرایی زاویه‌ای بسیار کم می‌باشد. بنابراین هنگام کار با لیزرها، ممکن است کارکنان نیاز به حفاظت از چشم‌های خود توسط فیلترها در برابر این اشعه داشته باشند.

بهتر است بهمنظور جلوگیری از هرگونه آسیب به چشم‌ها، فیلترهای لیزری، به‌طور ویژه، بخش اعظم تابش طول موج لیزر را جذب و یا منعکس نمایند. به‌هرحال، بهتر است انتقال در صورت امکان در گستره طول موج‌های دیگر باشد.

تولید تابش لیزر از طول موج‌های مختلف با انتخاب مواد مناسب امکان‌پذیر است. علاوه بر آن، لیزرهایی وجود دارند که در گستره‌های طول موج معین قابل تنظیم هستند. به‌خصوص لیزرهایی با دو فرکانس خطرناک هستند: ممکن است در پرتو آن‌ها پرتو دو فرکانسی و نیز فرکانس طبیعی موجود باشد. به این دلایل، تنها یک نوع فیلتر که حفاظت مناسب از تمامی انواع لیزرها و طول موج‌های لیزر را فراهم آورد، امکان‌پذیر نیست. بنابراین فیلترها باید تنها برای حفاظت از طول موجی که روی آن‌ها مشخص شده است، مورد استفاده قرار گیرند. حتی ممکن است آن‌ها حفاظت مناسب از طول موج‌های دیگر همان لیزر را هم فراهم نکنند. تابش لیزر نواحی طیفی مختلف می‌توانند باعث انواع مختلفی از آسیب چشمی شوند:

الف- قرار گرفتن در معرض اشعه فرابنفش بین 380 nm و 200 nm نورگریزی همراه با قرمزی، جریان اشک، ترشحات ملتحمه^۱، پوسته شدن سطحی و تیره شدن بافت را ایجاد می کند.

ب- در ناحیه طیفی از 350 nm تا 1400 nm ، نور لیزر می تواند به شبکیه چشم برسد. از آنجا که این نور از محیطهای انکساری عبور پرتو می کند، متمرکز می شود؛ بنابراین تابش به طور قابل ملاحظه ای افزایش می یابد. قرارگیری بیش از حد در معرض تابش این ناحیه بیش از همه موجب آسیب شبکیه می شود.

پ- بین $1/4\text{ }\mu\text{m}$ و $1000\text{ }\mu\text{m}$ ، عبور پرتو تابش لیزر از محیطهای مختلف عروق چشمی تا حدی کاهش می یابد که تنها در درجه دوم شبکیه در معرض خطر خواهد بود. با این حال، جراحات در بخش های قدامی چشم می توانند رخ دهد: به طور عمده به قرنیه، پلک، ملتحمه و پوست. از آنجا که هیچ اثر تمرکزی اتفاق نمی افتد، قرارگیری در معرض تابش مجاز و جذب تابش به ترتیب، به طور قابل ملاحظه ای بیش از زمانی است که این لیزرهای استفاده می شوند.

در این سه منطقه طیفی، حداکثر مجاز قرارگیری در برابر اشعه برای چشم توسط محققین مختلف اندازه گیری یا محاسبه شده است. در دو تا از این مناطق طیفی، حداکثر قرارگیری در معرض تابش مجاز یکسان است. بنابراین، منطقه طیفی به دو گستره تقسیم شده است:

۱- 200 nm تا 1400 nm ، که در آن تابش و قرارگیری در معرض تابش مجاز، به ترتیب باید خیلی کم باشند، و

۲- $1/4\text{ }\mu\text{m}$ تا $1000\text{ }\mu\text{m}$ ، که در آن هر دو می توانند به طور قابل ملاحظه ای بالاتر باشند. حداکثر تابش مجاز به مدت زمان تابش لیزر نیز بستگی دارد. بنابراین، تشخیص اینکه آیا لیزر به عنوان لیزر موج پیوسته (*CW*)^۲، لیزر پالسی^۳ یا لیزر پالس بزرگ^۴ مورد استفاده قرار گرفته، مفید است.

۴ الزامات طیفی

۱-۴ عبور پرتو طیفی

گسترهای تأیید شده در این استاندارد مربوط به در معرض قرارگیری طولانی لیزرهای *CW* و تمرکز بر تابش مجاز کل در یک پالس لیزر پالسی می باشد.

عبور پرتو باید در زاویه انتشار^۰؛ برای فیلترهای لیزری با لایه های تداخلی، و بین زوایای^۰ و^{۳۰}، که بالاترین مقادیر بدست آمده چگالی حفاظتی را ارائه می دهد، اندازه گرفته شود.

۱-۱-۴ طول موج های لیزر از 200 nm تا 1400 nm

جدول ۱ به ترتیب حداکثر تابش مجاز *E* و در معرض قرارگیری تابشی مجاز *H* (هر پالس) در قرنیه را نشان می دهد.

1- Conjunctival discharge

2- Continuous- wave

3- Pulsed laser

4- Giant- pulse laser

جدول ۱- حداکثر جذب تابش و درمعرض قرارگیری مجاز

نوع لیزر	زمان حقیقی کار یا مدت زمان پالس	حداکثر جذب تابش مجاز یا مجاز
لیزر CW	> ۰/۱ s	حداکثر درمعرض قرارگیری تابشی مجاز
لیزر پالسی	۱ μs تا ۰/۱ s	^a $E_{CW} = ۵ \times 10^{-۷} \text{ W/m}^2$
لیزر پالس- بزرگ	۱ ns تا ۱ μs	^b $H_p = ۵ \times 10^{-۷} \text{ J/m}^2$ ^c $H_{GP} = ۵ \times 10^{-۴} \text{ J/m}^2$

^a: حداکثر جذب تابش مجاز در قرنیه برای لیزر CW
^b: حداکثر در معرض قرارگیری تابشی مجاز در قرنیه برای لیزر پالسی
^c: حداکثر در معرض قرارگیری تابشی مجاز در قرنیه برای لیزر پالس بزرگ
یادآوری- مقادیر داده شده در این جدول به عنوان راهنمای نظر گرفته شده‌اند.

مقادیر مربوط به مدت زمان پالس کمتر از ns ۱ هنوز شناخته نشده است. براساس دانش فعلی، مقادیر باید در کمتر از $5 \times 10^{-۴} \text{ J/m}^2$ ثابت شود. جذب تابش و در معرض قرارگیری تابشی، به ترتیب از هندسه پرتو و مشخصه‌های لیزر محاسبه می‌شوند. حداقل مورد مطلوب باید در نظر گرفته شود.

۲-۱-۴ طول موج‌های لیزر μm ۱/۴ تا $1000 \mu\text{m}$

علاوه بر لیزر CO_2 (با طول موج $10,6 \mu\text{m}$) ، که متداول‌ترین لیزر است، بسیاری از لیزرهای دیگر هستند که در منطقه طیفی $1/4 \mu\text{m}$ تا $1000 \mu\text{m}$ عمل می‌کنند. در این منطقه، جذب توسط بافت‌های زیست شناختی به طور نسبی بالا است، به طوری که در عمل هیچ تابشی نمی‌تواند به شبکیه برسد. مقادیر حداکثر جذب تابش و در معرض قرارگیری تابشی مجاز، به ترتیب در این منطقه از طیف به طور تقریبی مشابه با آنهایی است که برای لیزرهای CO_2 در جدول ۲ ارائه شده‌اند.

جدول ۲- حداکثر جذب تابش و درمعرض قرارگیری تابشی مجاز در μm $10/6$

نوع لیزر	زمان واقعی کار یا مدت زمان پالس	حداکثر جذب تابش مجاز یا حداکثر درمعرض قرارگیری تابشی مجاز
لیزر CW	> ۰/۱ s	$E_{CW} = ۱۰^{-۳} \text{ W/m}^2$
لیزر پالسی	۱ μs تا ۱ s	$H_p = ۱۰^{-۳} \text{ J/m}^2$

یادآوری- مقادیر داده شده در این جدول به عنوان راهنمای نظر گرفته شده‌اند.

مقادیر مربوط به مدت زمان پالس کمتر از μs ۱ هنوز به خوبی تعیین نشده است.

۳-۱-۴ چگالی حفاظتی

چگالی حفاظتی فیلتر لیزری مقداری است که از لگاریتم معمولی متقابل حداکثر عبور پرتو فیلتر در طول موج لیزری که در نظر گرفته شده، مشتق می‌شود و مقدار آن، همانطور که در جدول ۳ مشخص شده است، با توجه به حداکثر جذب تابش یا در معرض قرار گرفتن تابشی، که فیلتر مقاومت خواهد کرد، تعیین می‌شود.

حداکثر عبور پرتو می‌تواند برای مقدار معین جذب تابش و در معرض قرارگیری تابشی، به ترتیب توسط یک لیزر و به علت در معرض بودن مجاز مشخص محاسبه شود (جدول ۱ و ۲). این امر در جدول ۳ برای دو گستره طیفی 200 nm تا 1400 nm و $14 \mu\text{m}$ تا $1000 \mu\text{m}$ ، برای انواع مختلف لیزر، انجام شده است. برای لیزرهای پالسی استفاده شده با نرخ تکرار پالس بیش از 10^{-1} S^{-1} ، چگالی حفاظتی مناسب باید از ستون لیزر CW انتخاب گردد.

جدول ۳ - خواص و کاربرد فیلترهای لیزر

D		C			B	A
حداکثر جذب تابش یا در معرض قرارگیری تابشی که فیلتر مقاومت خواهد کرد		گستره طیفی 1400 nm تا 200 nm			حداکثر عبور پرتو طیفی $(\lambda)^{\tau}$ در	چگالی حفاظتی
$H_p \text{ J/m}^2$	$E_{CW} \text{ W/m}^2$	$H_{GP} \text{ J/m}^2$	$H_p \text{ J/m}^2$	$E_{CW} \text{ W/m}^2$	طول موج‌های لیزر	
10^{-3}	10^{-4}	0.005	0.05	0.5	10^{-1}	L1
10^{-4}	10^{-5}	0.05	0.5	5	10^{-2}	L2
10^{-5}	10^{-6}	0.5	5	50	10^{-3}	L3
10^{-6}	10^{-7}	5	50	5×10^{-2}	10^{-4}	L4
10^{-7}	10^{-8}	50	5×10^{-2}	5×10^{-3}	10^{-5}	L5
10^{-8}	10^{-9}	5×10^{-2}	5×10^{-3}	5×10^{-4}	10^{-6}	L6
10^{-9}	10^{-10}	5×10^{-3}	5×10^{-4}	5×10^{-5}	10^{-7}	L7
10^{-10}	-	5×10^{-4}	5×10^{-5}	5×10^{-6}	10^{-8}	L8
10^{-11}	-	5×10^{-5}	5×10^{-6}	5×10^{-7}	10^{-9}	L9
-	-	5×10^{-6}	5×10^{-7}	5×10^{-8}	10^{-10}	L10
-	-	5×10^{-7}	5×10^{-8}	5×10^{-9}	10^{-11}	L11

یادآوری - مقادیر ستون‌های C و D مربوط به جدول ۱ و ۲، به عنوان راهنمای نظر گرفته شده‌اند.

۲-۴ عبور پرتو نورانی

عطف به استاندارد درخشنان C در CIE^1 ، بهتر است عبور پرتو برای فیلتر لیزر کمتر از 15% نباشد. چنانچه، به دلایل فنی، فیلتر تیره‌تری مورد استفاده قرار گرفت، مقدار درخشنندگی در محل کار باید کافی باشد.

۳-۴ مقاومت در برابر تابش لیزر

فیلترها نباید بازده حفاظتی خود را در برابر تابش لیزر تحت شرایط آزمون تعیین شده زیر از دست دهند. فیلترها باید به ترتیب با حداکثر جذب تابش و در معرض قرارگیری تابشی مطابق با فیلتری که برای حفاظت در نظر گرفته شده، در معرض تابش لیزر قرار گیرند. مدت زمان‌های آزمون در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴- زمان‌های آزمون

نوع لیزر	مدت زمان آزمون
لیزر CW و لیزر شبه CW به عنوان مثال لیزر پالسی با نرخ تکرار پالس بیش از 10^{-1} s^{-1}	بیش از ۱۰ تابش در 8×10^{-1} پالس
تمامی لیزرهای پالسی با نرخ تکرار پالسی کمتر از 10^{-1} s^{-1}	بیش از ۱۰ تابش در 100×10^{-1} پالس

در حین و بعد از اولین در معرض قرارگیری، فیلتر باید حفاظت کامل مطابق با چگالی حفاظتی مربوطه، نشان دهد. چنانچه بعد از اولین آزمون هیچ ذوب، شکست و آسیب دیگری بهوضوح قابل رویت نبود، آزمون باید تا ۱۰ بار تکرار شود. در حین و بعد از هر آزمون، چگالی حفاظتی باید اندازه گرفته شود. زمانی که ذوب، شکست یا آسیب دیگری مشاهده شد، آزمون باید متوقف گردد. مرحله‌ای که هر گونه آسیب یا فقدان چگالی حفاظتی اتفاق افتاد باید گزارش شود. فقدان چگالی حفاظتی از طریق پرداخت غیر قابل قبول است.

۵ الزامات اضافی

۱-۵ خواص انکساری

جز منطقه حاشیه‌ای از 5 mm ، فیلترها برای عینک‌های ایمنی با قطعات چشمی جداگانه نباید از مقادیر انکساری داده شده در جدول ۵ تجاوز کند. در مورد فیلترهای در نظر گرفته شده منفرد برای استفاده در کلاه‌های ایمنی، سپرهای دستی و در عینک‌های ایمنی این الزامات فقط برای هر یک از دو منطقه مدور در فیلتر، هر یک با قطر 52 mm به کار می‌رود. دو مرکز دایره‌ها باید به طور متقاضن پیرامون مرکز فیلتر قرار داده شوند، و فاصله بین آن‌ها باید 66 mm باشد.

جدول ۵- حداقل مجاز خواص انکساری فیلترها

طبقه	اثر کروی m^{-1}	آستیگماتیسم m^{-1}	اثر منشوری cm, m
۱	± 0.06	0.06	0.12
۲	± 0.12	0.12	0.25

اندازه‌گیری‌ها باید طبق روش توصیف شده در بند ۳-۱ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۶ انجام شود.

۲-۵ کیفیت ماده و سطح

۱-۲-۵ عیوب ماده

به جز برای منطقه حاشیه‌ای از ۵ mm، فیلترها برای عینک‌های ایمنی با قطعات چشمی جداگانه نباید همچ یک از عیوب ماده مثل برجستگی^۱، رگه^۲، دخول^۳، تیرگی^۴، چاله^۵، رد قالب^۶، خطوط ترسیم یا دیگر عیوب اصلی که از طریق آن‌ها در شرایط کاربرد به دید لطمہ خواهد زد، در تولید نمایان گردند. در مورد فیلترهای منفرد در نظر گرفته شده برای استفاده در کلاه‌های ایمنی، سپرهای دستی و عینک‌های ایمنی، این الزامات تنها برای هر یک از دو منطقه دور در فیلتر، هر یک با قطر ۵۲ mm بکار می‌رود. مرکز دو دایره باید به طور متقارن پیرامون مرکز فیلتر قرار داده شوند و فاصله بین آن‌ها باید ۶۶ mm باشد.

فیلترهای لیزر انکساری بهمنظور داشتن مقاومت مکانیکی و شیمیایی بالا باید مورد حافظت قرار گیرند.

۲-۲-۵ نور پراکنده شده

نور پراکنده شده توسط فیلترها هنگام اندازه‌گیری با روش توصیف شده در بند ۴ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۶ نباید از $1x \times 10^4 \text{ cd}/(\text{m}^2)$ فراتر رود.

۳-۲-۵ گسیل القایی^۷

هنگامی که فیلتری توسط لیزری با حداکثر مجاز جذب تابش یا در معرض قرارگیری تابشی خود در طول موج مشخص تحت تابش قرار داده می‌شود، گسیل القایی که ممکن است به چشم صدمه بزند نباید اتفاق بیفتد.

۳-۵ پایداری فیلتر

۱-۳-۵ پایداری تحت تابش فرابنفش

بعداز انجام آزمون طبق بند ۵ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۵، یا با روش‌های تأیید شده دیگر که نتایج مشابهی ارائه می‌دهند، فیلترها باید هنوز الزامات ۴-۱، ۴-۲، ۲-۵ و ۱-۵ را برآورده سازند.

۲-۳-۵ پایداری حرارتی

بعد از آنکه نمونه‌های آزمون به مدت $h = 5$ در قفسه آزمون آب و هوایی در $C = (40 \pm 1)^\circ$ و رطوبت نسبی حداقل ۹۵٪ ذخیره شدند، باید الزامات ۱-۴، ۲-۴، ۱-۵ و ۲-۵ را برآورده سازند. تغییر نسبی در عبور پرتو نورانی باید کمتر از $\pm 15\%$ باشد. عبور پرتو طیفی در طول موج‌های لیزر نباید بیش از ضریب ۲ تغییر کند، و چگالی حفاظتی نباید کمتر از مقدار مشخص شده روی فیلتر لیزر باشد.

-
- 1- Blisters
  - 2- Streaks
  - 3- Inclusions
  - 4- Cloudiness
  - 5- Pits
  - 6- Mould impressions
  - 7- Induced emission

۴-۵ قابلیت اشتعال

هنگام آزمون طبق روش توصیفی در بند ۱-۶ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۵، فیلترها نباید مشتعل شوند یا به درخشیدن ادامه دهند.

۵-۵ ساختار فیلترها

مجموعه قطعه فیلتر باید در برابر آزمون استحکام توصیف شده در بند ۱-۳ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۵ مقاومت نمایند.

چنانچه فیلترها متشکل از فیلترهای چندبخشی باشند، باید یک واحد بهم پیوسته شوند.

۶ محافظهای چشمی

۶-۱ ساختار

طراحی و فنون مونتاژ به کار رفته توسط تولیدکننده باید انفصل و پس از آن مونتاژ مجدد فیلترها و قاب را مشکل نماید.

۶-۲ قاب

محافظهای چشمی باید به شیوه‌ای ساخته شوند که از نفوذ جانبی نور لیزر جلوگیری کند. مواد باید حفاظت کافی در برابر تابش لیزر ارائه نمایند. الزامات ۱-۱-۴ و ۲-۱-۴ نیز باید برای قاب به کار رود. برای بازررسی و کنترل مقاومت محافظهای چشمی در برابر تابش لیزر، آنها به ترتیب حداکثر جذب تابش و در معرض قرار گیری تابشی در برابر فیلتری که به منظور حفاظت در نظر گرفته شده، قرار می‌گیرند. روش آزمون باید مشابه ۳-۴ باشد. بعد از این آزمون‌ها، نباید هیچ سوراخی در محافظهای چشمی به وجود آید. محافظهای چشمی کامل باید الزامات خاص ارائه شده در زیر بند ۲-۲-۷ از استاندارد ISO 4849 را نیز برآورده سازند.

۶-۳ استحکام

محافظهای چشمی باید در برابر آزمون استحکام توصیف شده در بند ۲-۳ از استاندارد ملی ایران به شماره ۱۲۸۶۵ مقاوم باشند.

۷ نشانه‌گذاری

۷-۱ محافظهای چشمی

محافظهای چشمی باید با اطلاعات زیر نشانه‌گذاری شده باشند:

الف- طول موج یا گستره طول موجی که آنها حفاظت می‌کنند(برحسب نانومتر: nm)؛ واحدهای متری دیگر (برای مثال میکرومتر: μm) چنانچه واحد روی فیلتر مشخص شده باشد مجاز هستند؛

ب- چگالی حفاظتی؛

پ- نماد تولیدکننده؛

ت- طبقه توان انکساري.

چنانچه يك محافظه چشم در برابر تابش در يك يا چند منطقه طيفي حفاظت مى نماید، ارائه پايین ترين چگالی حفاظتی در منطقه طيفي مربوطه ضروري است.

مثال ۱ 633 L5 Q1

مثال ۲ 10.6 μm L9 T2

يک محافظه چشم که تنها برای يك نوع ليزر قابل استفاده است، مانند موج پيوسته (*CW*)، پالسي (*P*)، يا پالس بزرگ (*GP*) باید با پسوند *CW*، *P* يا *GP* مشخص گردد، يا اگر با دو نوع ليزر قابل استفاده است باید با دو تا از اين پسوندها مشخص گردد.

مثال ۱ 517 L7 R2 CW

مثال ۲ 1 060 L11 S1 CW/P

در جايی که انجام چنین کاري مورد نياز است، توليدکننده باید اطلاعات اضافي همراه با فيلترهايش را، با استفاده از منحنی‌ها و جداول عبور پرتو و ارسال نوراني فراهم آورد.

۲-۷ فيلترها

چنانچه فيلتري حفاظت در برابر چند طول موج يا منطقه طيفي را ارا ئه مى دهد، تنها يك نشانه‌گذاري، طبق نمونه در بند ۱-۷، بهمنظور شناسايي لازم است.
نشانه‌گذاري نباید مانع دید شود. نوشته باید روی قسمت داخلی مشخص گردد.